

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Румяна Коларова

по конкурс за присъждане на научната и образователна степен доктор по професионално направление 3.3 Политически науки

на **Ралица Любомирова Симеонова,**

представила дисертация на тема

„Коалиционни кабинети и консолидиране на парламентарния режим в България (1990-2013)“

Общи данни по процедурата Представеният за защита дисертационен труд е с обем 268 стандартни страници, разделен на увод, три глави, заключение и пет приложения. Обемът на цитираната литература е впечатляващ, като източниците са организирани в три големи групи – научна литература, публикации в медии и документи. Дисертационният труд по форма, структура и съдържание отговаря на нормативните изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, доколкото в съответствие с изискванията на закона свидетелства, че „кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелно научно изследване“; а трудът му „съдържа, както научни, така и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос“.

Значимост на изследвания проблем – темата е за сред пренебрегваните в сравнителните изследвания на динамиката на демократичните институции в България след 1991 година поради две основни причини – необходимостта от натрупване на достатъчно емпиричен материал, за да може да се направят достоверни изводи за наличието на закономерни тенденции и второ, липсата на споделен теоретичен модел, който да дава основа за анализ на българския случай в контекста на наблюдавани и описвани тенденции в посткомунистическите демокрации или в групата на европейските демокрации. Изследването на Ралица Симеонова успешно се справя и с двете задачи, като на първо място предлага класификация на българските кабинети по съвместим с използваните в съвременната европейска сравнителна политология модели и така предлага работещи понятия, чрез които в сравнителен план може да се оценят форматите на изпълнителната власт в България. На второ място, изследването има за резултат прецизно систематизирани емпирични данни в съответствие с предложения теоретичен модел. Изработената база данни дава възможност да се проследи динамиката на коалиционните формати на българските кабинети (което Ралица Симеонова е направила в докторския си труд), както и

да се направи надеждно сравнение с коалиционните кабинети в останалите европейски демокрации (което би могло да бъде задача за едно следващо нейно изследване).

Обоснованост на целите и задачите – Докторантката си е поставила много трудна изследователска задача, защото отправната точка на нейното изследване е обосноваването и прилагането на теоретичен модел, спрямо който има естествена съпротива в българската политологична общност, защото е лесно да се приведат логически аргументи защо правителството на Иван Костов е коалиционно, а правителството на Жан Виденов не е – кабинетът на Костов се подкрепя от парламентарен съюз на две автономни парламентарни групи – СДС и Народен съюз. Но за българските политолози тази аргументация не винаги е достатъчна. Също така наложило се е определението за правителството на Беров като експертно, а не като коалиционно. Трудно е за един млад изследовател да преобърне нагласи създавани и преповтаряни с десетилетия. Но прилагайки стриктно понятията за коалиционен кабинет аргументирани от авторитетни изследователи като Кааре Стрьом и Волфганг Мюлер и наложени като теоретичен модел за сравнителни изследвания на всички европейски правителства, Ралица Симеонова може успешно да се справи с други две много важни задачи – да установи доколко съществува връзка между политическите кризи и формата на българските правителства и да установи дали консолидацията на българската демокрация не се осъществява чрез налагането на все повече на консенсусния модел на институционална уредба.

Съответствие между избраната методология и поставените цели и задачи – Ралица Симеонова е изследовател, който на първо място изучава теоретичните дебати и внимателно подбира инструментариума на своите научни дирения. Основното усилие е насочено към описанието и аргументирането на теоретичния модел именно с оглед неговата адекватност и ефективност спрямо поставените задачи и спецификата на българския случай. Това е и най-силната част от дисертационния труд.

Оценка на дисертационния труд и неговите приноси – Дисертационният труд на Ралица Симеонова впечатлява с прецизното дефиниране и прилагане на основни понятия и индикатори, което е първа стъпка към прилагането на количествени и качествени методи в анализа на институционалната демократична уредба. Един от основните резултати с приносен характер е предложената и аргументирана класификация на българските правителства, която преодолява наложилите се в публичното пространство нетеоретични определения за правителствения формат и механизмите на парламентарна подкрепа.

Докторантката успешно се справя с две трудни теоретични задачи – първата, да дефинира процеса на трансформация на режима. Тук не става дума за периода на преход от авторитарен към демократичен режим, а за анализ на трансформацията на демократичната институционална уредба в България, процеса на консолидиране на демокрацията през призмата на парламентаризма, т.е. Ралица Симеонова не изследва консолидацията на всички институции, което е и непосилна задача за една докторска дисертация, а само консолидацията на правителството, което дефинира като кабинет и подкрепящото го парламентарно мнозинство. Втората задача е анализ на ефективността на правителствените формати, но не изобщо, а с оглед на способността за справяне с политически кризи и оцеляване при политически кризи. Изводите може да изглеждат близки до здравия разум, но са изведени чрез количествен и качествен анализ на системно организирана база данни. За първото поколение изследователи на българския преход тези задачи може да изглеждат относително лесно постижими и направените изводи приемаме понякога дори за очевидни. Но Ралица Симеонова е от поколението, което трябва да реконструира по публикации в пресата, по правителствени и партийни документи не само институционалните параметри, а и самата събитийност. Това е огромна по обем работа, с която тя се е справила блестящо. За нас, свидетелите на прехода, първата част на дисертационния труд може да изглежда описателна, но за читателите и изследователите от поколението на Ралица тя има самостоятелна стойност и приносен характер. Безспорно и в останалата част на трета глава на дисертационния труд откриваме другия значим резултат от изследването на Симеонова – сравнителния анализ на жизнения цикъл на коалиционните кабинети, който ѝ дава основание да аргументира своите изводи за ролята и значението на коалиционните кабинети в България след влизането в сила на конституцията от 1991 година.

Публикации и участия в научни форуми – посочените в автореферата три публикации са пряко свързани с темата на дисертацията и са продукт на активно участие на Ралица Симеонова в дискусии, семинари и конференция в рамките на докторантската програма на Философски факултет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид високото качество на изследователската работа по темата на дисертационния труд, ефективността и иновативността за българската политическа наука на използвания теоретичен модел, значимостта на направените изводи и постигнатите

резултати убедено ще гласувам за присъждането на **Ралица Любомирова Симеонова** на образователната и научна степен “ДОКТОР”.

София

27.05.2016 г.

доц. д-р Румяна Коларова